

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 158/25

Luxemburg, 18 december 2025

Arrest van het Hof in zaak C-679/23 P | WS e.a. / Frontex (Gezamenlijke terugkeeroperatie)

Gezamenlijke terugkeeroperaties: het arrest van het Gerecht tot afwijzing van het beroep tot schadevergoeding dat een gezin van Syrische vluchtelingen tegen Frontex had ingesteld nadat zij van Griekenland naar Turkije waren overgebracht, wordt grotendeels vernietigd

Het Hof van Justitie verwijst de zaak terug naar het Gerecht voor een nieuwe uitspraak

Na een gezamenlijke terugkeeroperatie uitgevoerd door Griekenland en het Europees Grens- en kustwachtagentschap (Frontex), werd een gezin van Syrische staatsburgers slechts enkele dagen na aankomst in Griekenland, waar ze te kennen hadden gegeven internationale bescherming te willen aanvragen, overgebracht naar Turkije. Omdat hun overdracht naar Turkije volgens hen een onrechtmatig refoulement (pushback) vormde en hun grondrechten bij deze overdracht werden geschonden, eist het gezin compensatie voor de materiële en immateriële schade die naar verluidt is veroorzaakt door het optreden van Frontex vóór, tijdens en na de terugkeeroperatie. De betrokkenen betogen met name dat als Frontex tijdens deze operatie had voldaan aan zijn verplichting om de grondrechten en het beginsel van non-refoulement te respecteren, deze rechten niet zouden zijn geschonden en zij niet naar Turkije zouden zijn teruggestuurd, maar internationale bescherming in de Europese Unie zouden hebben gekregen. Nadat hun beroep door het Gerecht was afgewezen, heeft het gezin de zaak aanhangig gemaakt bij het Hof van Justitie, dat het arrest van het Gerecht grotendeels vernietigt. Het Hof oordeelt met name dat het Gerecht de rol van Frontex in de terugkeeroperatie onjuist heeft beoordeeld. Het wijst erop dat het Unierecht ¹ het agentschap een reeks verplichtingen oplegt die erop gericht zijn de eerbiediging van de grondrechten in het kader van gezamenlijke terugkeeroperaties te waarborgen, waaronder de verplichting om te verifiëren of er terugkeerbesluiten bestaan voor alle personen die een lidstaat voornemens is met een dergelijke operatie terug te sturen. Bovendien kunnen eventuele schendingen van de grondrechten die tijdens een terugkeervlucht plaatsvinden, niet alleen onder de verantwoordelijkheid van de betrokken lidstaat vallen (in dit geval Griekenland), maar ook onder die van Frontex. De zaak wordt terugverwezen naar het Gerecht, dat opnieuw uitspraak moet doen, rekening houdend met de verplichtingen die het Unierecht Frontex oplegt bij gezamenlijke terugkeeroperaties.

Op 9 oktober 2016 arriveerde een gezin van Syrisch-Koerdische staatsburgers, bestaande uit twee ouders en vier kinderen, op het Griekse eiland Milos, waar ze hun wens kenbaar maakten om internationale bescherming aan te vragen. Slechts enkele dagen later werd het gezin echter overgebracht naar Turkije na een gezamenlijke terugkeeroperatie van Griekenland en Frontex. Uit angst voor deportatie naar Syrië door de Turkse autoriteiten, vluchtte het gezin vervolgens naar Irak.

Omdat het gezin van mening was dat hun overplaatsing naar Turkije een illegale terugzending was en dat bij deze overbrenging hun fundamentele rechten werden geschonden, diende ze een klacht in bij Frontex, dat de klacht

afwees.

Daarop heeft het gezin het Gerecht van de Europese Unie verzocht om Frontex te veroordelen tot het vergoeden van de materiële en de immateriële schade die zij stelden te hebben geleden door het optreden van het agentschap vóór, tijdens en na de terugkeeroperatie. Ze betoogden met name dat als Frontex had voldaan aan zijn verplichting om de eerbiediging van de grondrechten en het beginsel van non-refoulement tijdens deze operatie te waarborgen, deze rechten niet zouden zijn geschonden en het gezin niet naar Turkije zou zijn teruggestuurd, maar internationale bescherming in de Europese Unie zou hebben gekregen.

In 2023 heeft het Gerecht ² het beroep van het gezin afgewezen wegens het ontbreken van een causaal verband tussen het vermeende onrechtmatige gedrag van Frontex en de geleden schade, zonder de overige aansprakelijkheidsvoorwaarden te beoordelen. Volgens het Gerecht kon Frontex, aangezien dit geen bevoegdheid heeft om terugkeerbesluiten ten gronde te beoordelen of verzoeken om internationale bescherming te onderzoeken, niet aansprakelijk worden gesteld voor schade in verband met de terugkeer van deze personen naar Turkije.

In de tegen dat arrest ingestelde hogere voorziening **vernietigt het Hof grotendeels het arrest van het Gerecht en verwijst het de zaak terug naar het Gerecht.**

In zijn arrest merkt het Hof allereerst op dat **het Unierecht Frontex een reeks verplichtingen oplegt die erop gericht zijn de eerbiediging van de grondrechten te waarborgen** in het kader van gezamenlijke terugkeeroperaties. Bovendien herinnert het Hof eraan dat deze operaties alleen betrekking mogen hebben op personen die onderworpen zijn aan schriftelijke en uitvoerbare terugkeerbesluiten. **Frontex moet dus nagaan of er dergelijke terugkeerbesluiten zijn vastgesteld** voor alle personen die een lidstaat voornemens is terug te sturen via gezamenlijke terugkeeroperaties, om te garanderen dat deze operaties het beginsel van non-refoulement eerbiedigen.

Het Hof geeft de Syrische familie dus gelijk en oordeelt dat **het Gerecht ten onrechte heeft gemeend dat Frontex enkel technische en operationele steun aan de lidstaten verleende** en niet hoefde te verifiëren of er een terugkeerbesluit bestond.

Bovendien is het Hof van oordeel dat het Gerecht eveneens blijk heeft gegeven van een onjuiste rechtsopvatting door te oordelen dat eventuele schendingen van grondrechten die plaatsvinden tijdens een terugvlucht uitsluitend de verantwoordelijkheid van de gastlidstaat zijn, met uitsluiting van elke aansprakelijkheid van Frontex.

Het Hof vernietigt daarom grotendeels **het bestreden arrest en verwijst de zaak terug naar het Gerecht voor een nieuwe uitspraak waarbij rekening wordt gehouden met de verplichtingen van Frontex met betrekking tot de bescherming van de grondrechten** van de personen voor wie gezamenlijke terugkeeroperaties worden ondernomen.

TER HERINNERING: Bij het Hof van Justitie kan een tot rechtsvragen beperkte hogere voorziening worden ingesteld tegen een arrest of een beschikking van het Gerecht. In beginsel heeft de hogere voorziening geen opschortende werking. Indien de hogere voorziening ontvankelijk en gegrond is, vernietigt het Hof de beslissing van het Gerecht. Ingeval de zaak in staat van wijzen is, kan het Hof de zaak zelf afdoen. In het omgekeerde geval verwijst het de zaak naar het Gerecht, dat aan de door het Hof in het kader van de hogere voorziening gegeven beslissing is gebonden.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst en, indien van toepassing, de samenvatting](#) van het arrest zijn op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170

Beelden van de uitspraak van het arrest zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Volg ons!

¹ [Verordening \(EU\) 2016/1624](#) van het Europees Parlement en de Raad van 14 september 2016 betreffende de Europese grens- en kustwacht, tot wijziging van verordening (EU) 2016/399 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van verordening (EG) nr. 863/2007 van het Europees Parlement en de Raad, verordening (EG) nr. 2007/2004 van de Raad en besluit 2005/267/EG van de Raad.

² Arrest van 6 september 2023, WS e.a./Frontex, [T-600/21](#); zie ook [perscommuniqué nr. 133/23](#)).